

Yttrande över Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet Ds 2025:9

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

MFD tillstyrker utredningens förslag om ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet men lämnar några kommentarer kring förslaget om undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever.

MFD ser att beslut om undantag kan innebära svåra gränsdragningar kring elevers behov och förutsättningar samt att det finns en risk med att möjligheten till undantag tillämpas återhållsamt.

MFD understryker att beslut om undantag ska baseras på elevens individuella behov och självbestämmande. Elever och deras vårdnadshavare behöver därför ha möjlighet att uttrycka sina behov samt vara delaktiga i beslut om undantag.

MFD instämmer i att det behöver finnas en tydlig process för undantag vid särskilda skäl. MFD menar att processen bör bygga på en utredning av elevens behov och att beslut dokumenteras. MFD anser även att Skolverket bör få i uppdrag att ta fram vägledning för hur sådana undantag ska hanteras.

Myndighetens synpunkter

MFD välkomnar förslaget om ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet. Myndigheten bedömer att förslaget kan möjliggöra lärmiljöer med lägre grad av digitala distraktioner och kränkningar och därmed bidra till mer jämlika levnadsvillkor och ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning. MFD ställer sig därmed frågandes till den beskrivning som ges i utredningen av att MFD tidigare har varit emot ett nationellt mobilförbud.

MFD ser att det är viktigt att elever med funktionsnedsättning som har behov av att använda mobiltelefon som hjälpmedel, anpassning eller särskilt stöd fortsatt ska ha möjligheten att göra det i skolans vardag. Av den anledningen vill MFD lämna kommentarer kring utredningens förslag om undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever.

5.5.4 Undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever

MFD är positiv till att utredningen föreslår att de möjligheter till undantag som idag kan göras från ett mobilförbud under hela skoldagen bör kvarstå. MFD ser samtidigt att beslut om undantag från mobilförbudet kan innebära svåra gränsdragningar kring vilka elever som har behov av mobiltelefon och inte. Dessa beslut kräver en bedömning av graden av en elevs behov och förutsättningar, huruvida mobiltelefon är ett adekvat hjälpmedel samt om elevens särskilda skäl för undantag anses tillräckliga. Besluten kan bli beroende av enskilda lärare, rektorer och elevhälsopersonals uppfattning om vilka stöd en elev med funktionsnedsättning behöver. Det kan leda till att det inom och mellan olika skolor görs skilda bedömningar av stödbehov och att elevers behov inte bedöms på likvärdiga grunder.

MFD ser även en risk med att utredningens förslag understryker att möjligheten till undantag ska tillämpas återhållsamt. Det kan leda till en snäv tolkning av undantag från förbudet som på sikt kan medföra att elever som har behov av en mobiltelefon som hjälpmedel, anpassning eller särskilt stöd inte får tillgång till det. MFD:s årliga uppföljning av funktionshinderspolitiken visar att många anmälningar om diskriminering inom utbildningsområdet handlar om att elever med funktionsnedsättning, och då särskilt flickor, inte får det stöd som de har rätt till.¹

MFD menar även, och som också har lyfts i MFD:s tidigare remissvar, att hänsyn behöver tas till de förutsättningar som gäller för elever med funktionsnedsättning som använder mobiltelefoner som ett stöd, hjälpmedel eller anpassning även i andra fall än vad som anges i 3 kap. skollagen (2010:800).² Under beslutsprocesser som rör undantag från mobilförbudet bör behov därmed inte avgränsas till medicinska behov eller behandlas som avhängigt en elevs diagnos. Detta är också något som FN-kommittén har lyft i en av rekommendationerna till

¹ Myndigheten för delaktighet, *Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2024* (2025).

² Ds: 2021:13. *Nationell plan för trygghet och studiero*, DN: 2021/0284.

Sverige, där de uttrycker oro över att det har skett en gradvis tillbakagång till en medicinsk syn på funktionsnedsättning inom många rättsområden.³

Mot bakgrund av detta vill MFD understryka att bedömningen av om en elev kan få undantag från mobilförbudet behöver utgå från elevens individuella förutsättningar, behov och självbestämmande. De beslutsprocesser som genomförs inför beslut om undantag från mobilförbudet behöver ge elever och deras vårdnadshavare möjlighet att uttrycka elevens behov samt möjlighet att kunna vara delaktiga i de beslut om stöd och lösningar som rör eleven.

MFD delar slutligen utredningens slutsats om att det behöver finnas en tydligt utarbetad process på den lokala skolenheten för hur beslut ska fattas om undantag från mobilförbud på grund av särskilda skäl. MFD vill framhålla att denna process bör bygga på ett utredningsarbete som tar hänsyn till elevens behov samt att beslut dokumenteras. För att möjliggöra likvärdighet och rättssäkerhet föreslår MFD att Skolverket ges i uppdrag att ta fram en vägledning för hur de obligatoriska skolformerna och fritidshemmen ska utreda och besluta om undantag från mobilförbud på grund av särskilda skäl.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Annika Streiler och utredare Ida Gulbrandsen (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

Malin Ekman Aldén

³ Committee on the Rights of Persons with Disabilities, *Concluding observations on the combined second and third periodic reports of Sweden*, (2024).

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2025-06-24 07:57:35 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	236b138da0214f748ca58c978f58143e

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-06-24 07:57:40 +02:00
Ref: 232648SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)